

“No hi ha qui la perdone”

Rita Barberà, alcaldessa de València, ordenava enderrocar cinc cases al Cabanyal, el dia 6 d'abril passat, malgrat la protecció expressada pel Ministeri de Cultura espanyol i la protesta dels veïns, abraçats als edificis centenaris. La violència de l'acció policíaca s'ha endut també diputades, regidors i representants de diverses forces polítiques.

Els veïns es concentren arran d'un dels enderrocs del Cabanyal, el 8 d'abril.

La dona no crida perquè ja és gran i la veu se li esqueixa. Acaben de tombar una casa de rajoles verdes. Un altre tros d'història, de vida, esborrat del mapa. Per això té aquest gest tan trist, la dona que parla. I per això tot-hom entén de seguida a qui es refereix: “No hi ha qui la perdone, no. Que ens matarà, als vells del Cabanyal.”

És això, que de vegades s'oblida: el mal que fa. Rita Barberà regna més que no pas governa a la ciutat de València i ha convertit un projecte de gran avinguda en emblema del seu poder. Peti qui peti. Per sobre dels veïns, de la història, dels sentiments i la raó. Si es fes, la macroavinguda trinxaria l'antic poble mariner esdevingut bell i amanós espai modernista (d'un modernisme popular, de taulellets de colors i cases baixes, lluminoses i úniques). Per això la veïna, amb els anys que duu a l'esquena, resumeix tan gràficament la impotència que aquests dies ha amarat els carrers que s'estima. I el record de la gent que els ha fets com són.

Coincidència 'Gürtel'. El 6 d'abril van entrar les excavadores al Cabanyal. Tres enormes ginyes mecàniques que feia basarda de veure de prop. L'alcaldessa de València es va afanyar a dir, l'endemà mateix, que era “pura casualitat”, si l'arribada de les màquines s'havia escaigut amb la desclassificació de tota la paperassa sumarial del *cas Gürtel* que compromet el seu partit i, especialment, l'home que es pot ben considerar el seu protegit i que va començar el vol polític precisament des de sota l'ala que ella li va oferir al consistori valencià, Francisco Camps.

La qüestió, però, és que en un dia que algú hauria pogut considerar de màxima feblesa (algú però no pas Rita Barberà, que declara sense problema que “a València no hi ha ni un sol imputat i tot és arxivat”), ella orquestra la pròpia i interessada demostració de força.

Tino Villora, històric membre de Salvem el Cabanyal —la plataforma veïnal que, des de fa dotze anys, pugna per aturar l'enderroc i rehabilitar tota la zona que una letal combinació de desídia i interès ha permès de degradar—, ens explica que, de fa mesos, duu a terme un seguiment de premsa que li ha mostrat explícites coincidències: “Cada vegada que ha eixit algun problema del *Gürtel* o similar que afectara Camps o els seus, hi ha hagut una investida forta en contra nostre. No de la mida habitual, sinó molt més forta.” La novetat, el 6 d'abril, ha arribat per la virulència.

“És que l'actuació de la policia ha estat bestial”, explica Villora, i resumeix el conjunt des de l'experiència en carn pròpia: “Amb tants anys que fa que som en aquesta lluita, mai, mai no havia vist la policia actuar amb l'agressivitat que han mostrat avui. Entre quatre o cinc o no sé quants m'han tret pegant-me punyades a l'esquena, puntades a les cames... d'una manera totalment fora de lloc.” De fet, recorda ara, ja a primera hora del matí n'ha tingut un indici, de les intencions: “No eren ni les vuit que un policia de la local, que em coneix perquè ja ens hem trobat moltes vegades, m'ha dit: ‘Faustino, hoy te detenemos!’ En fi, jo no li he fet cas, però sembla que ja venien amb ordres.”

El recte camí. Un dels veïns que ha arribat més d'hora, davant de les màquines, és Francesc Aledon. Viu a prop de la zona zero i, tan bon punt s'ha engegat la ronda de telèfons, a primera hora del matí, se n'hi ha anat, a “abraçar les cases”. Alt i prim i amb la barba blanca, ens explica, encara trasbalsat pels fets, que ha viscut aquest 6 d'abril: “He vingut fins al carrer de Vidal Canelles, on hi havia una caseta de planta baixa només, amb façana de taulellets verds que era una preciositat modernista. I malgrat la resistència dels veïns, de persones com jo, que ja tinc 62 anys, ens han fet fora a tots. La policia ha actuat molt incívica-ment. Jo els he dit que sóc pacífic, que no vull que tiren les cases a terra. N'han vin-

“Al final m'han entrat ganes de plorar d'impotència. De ràbia no, perquè no sóc rabiós. D'impotència”

gut més i m'han agarrat de mala manera. M'han fet allò que no m'havien fet els anys 70. I al final m'han entrat ganes de plorar d'impotència. De ràbia no, perquè no sóc rabiós. D'impotència.”

Francesc Aledon, mestre jubilat, va fer el camí oposat de molts dels veïns, empesos per una degradació gens innocent a deixar la zona marcada per l'amenaça de l'avinguda, i el seu voltant: “M'he comprat una casa que estava feta una ruïna, l'he rehabilitada i ara hi visc. Potser és el camí contrari de molts, però trobe que és com s'ha de fer: si un queixal se't corcava, abans què feien? Te l'arrencaven. Ara t'hi posen una pasta i te'l salven. Això és el progrés: no pas enderrocar sinó rehabilitar i salvar.” I la seva casa és realment preciosa, amb les portes altes i el terra de mosaic i una cambra d'estudi amb estrelles pintades al sostre. Li ha costat molt d'esforç, explica Francesc, i també —que això no es quantifica— patiment: “Encara que el meu tros, ara, estiga més tranquil, viure al carrer de Sant Pere és difícil.”

En aquesta zona, un dels eixos fundacionals del barri, l'Ajuntament hi vol plantificar allò que anomena *bulevar San Pedro*. Per fer-lo, li cal enderrocar i, per això, per mitjà de la societat mixta Cabanyal 2010, ha anat comprant algunes cases. Quan les té trinxades, hi queden els solars. Mentrestant, amb portes i finestres mig tapiades mig esbotzades, permet que s'hi instal·lin elements marginals que, vivint en la insalubritat, acaben de rematar el quadre de la degradació. La convivència es fa difícil, els veïns se'n van, creix el nombre de cases buides i la roda recomença.

Aquests dies de focalització mediàtica, hi ha hagut moltes càmeres, al Cabanyal. Càmeres i micròfons i telèfons mòbils particulars que han retransmès en directe —via Twitter, Facebook, Ustream i etcètera— tot allò que passava vora les excavadores. També hi han acudit, és clar, els mitjans convencionals. I, en un moment de calma i alçament de càmeres, potser per tenir imatges de fons i recurs que emmarquin la notícia, potser per cercar al conjunt un toc de patetisme,

potser per... qui sap, un veí detecta com els objectius es recreen en la misèria. I, escamnat, interpel·la els periodistes: “Ara l'ensenyeu així, amb els solars i les cases tapiades, amb el carrer brut i tot això. Per què no expliqueu com era abans, el carrer de Sant Pere? Per què no dieu que l'Ajuntament ha deixat que tot això caiguera a posta per tenir excusa per a fer l'avinguda? Per què no ho expliqueu, eh?” Ningú no li respon.

Va ser precisament el record, que va empènyer Francesc Aledon a cercar casa al Cabanyal: “He vingut atret per l'edificació pròpia d'ací, pel record que en tenia de quan era nano, del barri de persones que es coneixien i que vivien tranquil·les, en cases netes. Jo tenia sis, vuit anys, i recorde els llavadors i les sèquies, recorde la gent asseguda a la fresca o pintant la casa quan venia l'estiu. És que ací es vivia millor que en cap lloc de València, eh?”

Sense empara. Tan bon punt van comprovar que hi havia intenció d'enderrocar cases, la plataforma Salvem el Cabanyal va interposar un recurs contenciós-administratiu. Perquè se senten emparats per l'ordre del Ministeri de Cultura espanyol, dictada el mes de gener passat i perquè una mesura “cautelariíssima” del jutjat podia aturar les excavadores.

L'ordre ministerial declara “acte d'espoliació del patrimoni històric” les actuacions derivades de l'anomenat Pla Especial de Protecció i Reforma Interior (PEPRI) del Cabanyal-Canyamelar i envia requeriment a la Generalitat valenciana “perquè suspengui totes les actuacions administratives relacionades amb el pla”. D'aquí ve que els defensors del Cabanyal hi hagin cercat empara per protegir les cases que, malgrat tot, l'administració valenciana en mans del PP continua entestada a enderrocar.

Però això dels jutjats, tal com expliquen després els responsables de la plataforma, amb l'experiència dels anys que fa que hi han de bregar, és una loteria. I el dia 6 d'abril es pot dir que no hi va

EFE

EFE

EFE

EFE

De dalt a baix i d'esquerra a dreta, arribada de les excavadores custodiades per la policia espanyola; Mònica Oltra, diputada de Compromís, i Marga Sanz, diputada d'EUPV (darrere seu, Tino Villora, de Salvem el Cabanyal); la policia local, contra els veïns que abraçen la casa dels taulells verds.

haver sort: al contenciós-administratiu número 9 de València va trobar que no quedava "acreditada la urgència" del cas i va dictar una mesura "cautelar" que donava a l'Ajuntament deu dies per a presentar al·legacions i que no aturava els enderrocaments. Sigui quina sigui la resolució final, per tant, les cases ja s'hauran tombat.

I mentre tot això passava, havien arribat diversos representants polítics i socials, al Cabanyal. Hi havia les diputades Mònica Oltra (Compromís) i Marga Sanz (EUPV); Lluís Torró (EUPV), també diputat a les Corts; el regidor de l'Ajuntament de València Vicent González Móstoles (PSPV); el secretari general del mateix partit a la ciutat, Salvador Broseta; Anna Penya, d'ERPV; o el màxim responsable de l'STEPV, Vicent Maurí, entre més. Tots per donar suport al veïnat i mirar d'impedir que es con-

sumés la barrabassada. Les imatges dels representants institucionals arrossegats per la policia han marcat un punt d'inflexió i astorament difícil d'oblidar.

A les ordres de qui? El 7 de juliol, en una conferència de premsa, els responsables d'EUPV acompanyaven Rosanna Montalban, membre d'aquella formació que compareixia davant els mitjans amb el braç trencat: els cops de porra havien tingut, en el seu cas, una conseqüència extrema i les denúncies es van començar a acumular, als jutjats valencians. No havien de ser les últimes.

El 8 de juliol, les excavadores tornaven al Cabanyal. Les tornaven a protegir membres de la policia, local i estatal. L'atac contra el veïnat tenia, en aquesta segona envestida, una virulència especial: "Han actuat amb una brutalitat impròpia d'un estat democràtic", ens

resumia la diputada de Compromís Mònica Oltra. La imatge de Tino Villora, ànima de Salvem el Cabanyal, inconscient en terra després de rebre una pallissa, és de les que no s'obliden. "M'han llevat, primer, les sabates —relatava, poc després—. I en acabat han començat a pegar-me per tots els costats. M'han pegat a les mans i al colze. I quan estava en terra, puntades de peu a l'esquena. Als ronyons i la columna. Jo crec que hi ha hagut una estona que he perdut el coneixement."

"Fa tres dies que en aquesta ciutat es comet un delictes continuats d'espòli, tipificat a l'article 321 del codi penal, i la policia nacional, en comptes d'evitar el delictes, es dedica a apallissar els veïns que defensen la legalitat", resumeix Oltra. D'aquí ve que reclami la destitució immediata del delegat del govern espanyol a València i, per tant,

Tres imatges del 6 d'abril: l'acció de l'excavadora; tot el sentiment dels veïns, en l'expressió de Francesc Aledon; i el regidor del PSPV Vicent González Móstoles, tret per la força. Finalment, el 8 d'abril, després de les demolicions i les càrregues policiaques, calma tensa al Cabanyal.

responsable de l'actuació de la policia, Ricardo Peralta: "Qui l'ha posat, que el lleve."

"Haurien d'haver estat allà per protegir el patrimoni, per donar protecció al compliment de l'ordre del Ministeri de Cultura", i a les persones que, "amb una actitud absolutament responsable i pacífica", s'expressaven a favor del Cabanyal, ens explica Marga Sanz, diputada i coordinadora d'EUPV. En canvi, tant el dia 6 com, amb una especial duresa, també el 8 d'abril, van carregar amb força contra els defensors del Cabanyal. Des d'EUPV, a més de les corresponents denúncies per lesions, també reclamaven dimissions a la delegació del govern estatal, que consideren "responsable directa de les agressions a polítics, veïns i periodistes".

"Hem vist un exercici de violència, d'intolerància davant dels discrepans i,

per tant, de barbàrie." Vicent González Móstoles, responsable d'urbanisme del PSPV a l'oposició municipal de València, també va ser tret per la força de vora la casa de les rajoles verdes: "Això pertany a un món que pensava –potser és que sóc ingenu– que s'havia superat. D'alguna manera, els cops que m'han pegat a mi, també els han pegat als 140.000 ciutadans que em van elegir". I continuava, pel que fa als antiavalots de la policia espanyola: "Jo crec que no hi havien d'haver estat, sincerament. O haurien d'haver vingut a defensar els qui s'oposen a l'enderroc."

És dijous. Tanquem redacció sense saber què passarà demà. Ni l'altre. De moment, hi ha les denúncies (Compromís n'ha interposades també, per espoliació, contra els regidors del PP Miguel Domínguez i Alfonso Grau, presents a l'operatiu enderrocador), els ferits, la

runa, la impotència. Però també una determinació que la gent del Cabanyal ja duu, de fa molt de temps, al fons de la mirada. En aquesta guerra particular de l'alcaldeessa Barberà (que, tal com descriu Mònica Oltra, "en aquests moments no és capaç ni de governar-se a ella mateixa i ha situat l'Ajuntament absolutament fora de la legalitat"), les batalles són dures. Però al Cabanyal veuen clar que la pugna no és ni per una casa ni per dues: "Ara tenen la força. A nosaltres ens empara la raó. I no pararem. Han enderrocat algunes cases: ens volen fer mal, però no ens enfonsem. Sabem quin és el nostre objectiu: lluitem per la vida de les persones i per la integritat de tot un barri. Continuem vius i actius. Ens en sortirem."

I és això que compta.

Núria Cadenes